

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๓ / ๕๕๐๔

สำนักงาน กศน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง แนวนโยบาย จุดเน้น การปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม./จังหวัดทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวนโยบาย จุดเน้น การปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ตามที่ สำนักงาน กศน. จัดประชุมชี้แจงนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรม ลี การ์เดนส์ พลาซ่า จังหวัดสงขลา นั้น

เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และบรรลุเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษานอกระบบ ดังรายละเอียดสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และแจ้งสถานศึกษาให้ถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเสริฐ บุญเรือง)
เลขาธิการ กศน.

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๘๕๓ , ๐ ๒๒๘๒ ๑๘๙๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๓๗๓๒

แนวนโยบาย จุดเน้น การปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

.....

ตามที่ สำนักงาน กศน. จัดประชุมชี้แจงนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรม ลี การ์เดนส์ พลาซ่า จังหวัดสงขลา นั้น มีแนวปฏิบัติดังนี้

แนวนโยบายที่ ๑ : การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมีแนวปฏิบัติการทำงานดังนี้

๑. กำหนดสัดส่วนครู : ผู้เรียน

- ๑.๑ ครู กศน. (ครู กศน. ตำบล ครู ศรช. และ ครูอาสาสมัคร) รับผิดชอบผู้เรียน ๑ กลุ่ม ไม่น้อยกว่า ๖๐ คน แต่ไม่เกิน ๖๖ คน
- ๑.๒ ครู ปวช. ๑ คน รับผิดชอบผู้เรียน ๑ กลุ่ม ไม่น้อยกว่า ๔๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๕ คน
- ๑.๓ ครูสอนผู้พิการทางสติปัญญา ๑ คน รับผิดชอบผู้เรียน ๑ กลุ่ม ไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน
- ๑.๔ ครูสอนผู้พิการ ๙ ประเภท ๑ คน รับผิดชอบผู้เรียน ๑ กลุ่ม ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน แต่ไม่เกิน ๑๕ คน

ทั้งนี้ หากมีจำนวนผู้เรียนมากกว่าจำนวนที่กำหนดให้เฉลี่ยจำนวนผู้เรียนส่วนที่เกินให้ครูทุกคน เช่น สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียนทั้งหมด ๖๕๙ คน สถานศึกษามีครูทั้งหมด ๑๐ คน ดังนั้น ครู ๙ คน รับผิดชอบผู้เรียน กลุ่มละ ๖๖ คน และครู ๑ คน รับผิดชอบผู้เรียน ๑ กลุ่ม ๖๕ คน

สำหรับครูประจำกลุ่ม ให้มีได้ ๓ ประเภทเท่านั้น คือ กลุ่มทหาร กลุ่มนักศึกษาในเรือนจำ และ กลุ่ม อสม. ทั้งนี้ อนุโลมให้แต่งตั้งบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงาน กศน.จังหวัด ครูบรรณารักษ์ ครูคนพิการที่ไม่มีวุฒิคูแต่ต้องการมีวุฒิคู เป็นครูประจำกลุ่มได้ ทั้งนี้ต้องไปทำการสอน แต่ไม่จ่ายค่าตอบแทน และเมื่อมีวุฒิป.บัณฑิตแล้วไม่ต้องเป็นครูประจำกลุ่มอีก

๒. การจัดการเรียนการสอน จะไม่ใช่คำว่า “พบกลุ่ม” แต่จะใช้คำว่า “การเรียน” แทน และครูผู้สอน ต้องจัดการเรียนการสอนแยกเป็นระดับการศึกษา และจัดเวลาเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนสัปดาห์ละ ๙ ชั่วโมง ดังนี้

- ๒.๑ จัดให้ผู้เรียนมาเรียนรู้กับครูผู้สอน ๓ ชั่วโมง โดยจัดทำตารางเรียนให้ชัดเจนว่า เรียนวิชาอะไร ในช่วงชั่วโมงที่หนึ่ง สอง และสาม
- ๒.๒ จัดการเรียนการสอนเสริมวิชาการในรายวิชาหลักที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น หรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ICT ที่หลากหลายวิธี ๓ ชั่วโมง
- ๒.๓ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ๓ ชั่วโมง ครูผู้สอนกับผู้เรียนมาวางแผนการเรียนร่วมกันว่าจะศึกษา

ค้นคว้าในวิชาใด เรื่องอะไร ตลอด ๑๘ สัปดาห์

ตัวอย่างปฏิทินการเรียน สัปดาห์ละ ๙ ดังแนบ

๓. เพิ่มเวลาทำกิจกรรม กพช. เป็น ๒๐๐ ชั่วโมง โดยจัดให้ทำกิจกรรม กพช. ภาคเรียนละ ๕๐ ชั่วโมง

สำหรับผู้เรียนที่เทียบโอนผลการเรียนซึ่งจะทำให้ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตรไม่ครบ ๔ ภาคเรียน ให้สถานศึกษาวางแผนทำกิจกรรมให้ครบ ๒๐๐ ชั่วโมง ตามระยะเวลาเรียนที่เหลือจากการเทียบโอนผลการเรียน

๔. ให้สำนักงาน กศน. จังหวัด กำกับ ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา และตรวจสอบว่า นักศึกษาลงทะเบียนเรียนจริงหรือไม่ นักศึกษาต้องมีตัวตนและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

๕. นำ ICT มาใช้จัดการเรียนการสอน เช่น Line, Facebook, web site โดยให้ผู้เรียนเรียนเนื้อหาวิชาเรียนต่าง ๆ ผ่าน ICT

๖. วิธีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ภาควิชาภาษาอังกฤษ สถานศึกษาสามารถรับนักศึกษาเพิ่มเพื่อให้ได้จำนวนผู้เรียน ๑ ห้อง

แนวนโยบายที่ ๒ : นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับ ปวช. กศน. และการจัดการศึกษา อาชีพของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับ ปวช. กศน. และการจัดการศึกษาอาชีพ ของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้มีเจตคติที่จะศึกษาต่อในระดับ ปวช./ปวส. ต่อเนื่องได้ จึงได้กำหนด แนวปฏิบัติดังนี้

๑. ให้มีการจัดการศึกษาระดับ ปวช. กศน. จังหวัดที่ยังไม่เคยจัดมาก่อนให้จัดได้ ๑ ห้อง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า ๔๐ คน ไม่เกิน ๔๕ คน ต่อครู ปวช. ๑ คน จังหวัดที่จัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว ให้เพิ่มได้อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ ห้อง
๒. ครูผู้สอน ปวช. ต้องมีวุฒิปริญญาตรีในสาขาวิชาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพพุทธศักราช ๒๕๕๖ หรือมีการเรียนในสาขาวิชาที่จะเปิดสอนไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต
๓. ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้มีงานทำในสถานประกอบการ หรือประกอบอาชีพอิสระอยู่แล้ว
๔. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และ กศน.อำเภอ/เขต ต้องทำ MOU ประสานเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษา และสถานประกอบการในลักษณะไตรภาคีเพื่อพัฒนาคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์การศึกษา ปวช. กศน. มีสถานที่ฝึกงานและทำโครงการตามข้อกำหนดของ หลักสูตร รวมทั้งเป็นศูนย์ทดสอบทักษะทางวิชาชีพให้กับผู้เรียน ปวช.กศน. ที่จะจบหลักสูตร ตามข้อกำหนดของหลักสูตรด้วย
๕. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้ลดการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เช่น ยามหุงน้ำ (๕ ชั่วโมง) น้ำยาล้างจาน (๕ ชั่วโมง) การบูรหอม (๕ ชั่วโมง) หมอนสม็อค (๕ ชั่วโมง) ซิงตองสามรส (๕ ชั่วโมง) การทำดอกไม้จันทร์ (๕ ชั่วโมง) การทำเข็มกลัดแฟชั่น (๕ ชั่วโมง) พิมเสนน้ำ (๕ ชั่วโมง) การทำกุญแจแฟชั่น (๕ ชั่วโมง) การทำผลิตภัณฑ์บำรุงผิวจากสมุนไพร (๖ ชั่วโมง) หมอนอิงจากหนังพีวีซี (๓ ชั่วโมง) การทำช่อบูเก้โอกาสพิเศษ (๓ ชั่วโมง) ดอกไม้ใยบัว (๓ ชั่วโมง)

มาลัยกุหลาบใบเตย (๓ ชั่วโมง) ตกแต่งที่หนีบผมสตรี (๓ ชั่วโมง) กระเป๋าใส่โทรศัพท์มือถือแบบแขวนคอ (๓ ชั่วโมง) ที่แขวนผ้าเช็ดมือ (๓ ชั่วโมง) ตุ๊กตาไหมพรม (๓ ชั่วโมง) ศิลปะจากกระดาษ (๓ ชั่วโมง) ผ้าเช็ดหน้ามัดย้อม (๓ ชั่วโมง) ต้นไม้มงคล (๓ ชั่วโมง) ฯลฯ ซึ่งไม่ควรเปิดสอนเพราะมีจำนวนชั่วโมงไม่เพียงพอที่จะสร้างให้เกิดอาชีพและมีงานทำ นอกจากนี้ความจำเป็นจริง ๆ อนุโลมให้เปิดได้บ้างแต่ไม่มาก ทั้งนี้ ให้มุ่งเน้นการเปิดสอนวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ซ่อมมอเตอร์ไซด์ เครื่องสูบน้ำ ช่างซ่อมแอร์ ฯลฯ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีทักษะทางอาชีพสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่การศึกษาในระดับ ปวช. ปวส.

- แนวนโยบายที่ ๓ :** การส่งเสริมการอ่านและการสอนการรู้หนังสือไทยเป็นนโยบายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดเป้าหมายให้เพิ่มอัตราการรู้หนังสือให้ได้ ๑๐๐% โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้
๑. ให้มีการสำรวจผู้ไม่รู้หนังสือในทุกพื้นที่โดยใช้แบบฟอร์มการสำรวจของสำนักงาน กศน. ให้ทุกจังหวัดและอำเภอ ดำเนินการสำรวจและรายงานผลให้สำนักงาน กศน. ทราบภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ ว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือเท่าไร อยู่ที่ไหน ต้องการเรียนอย่างไร
  ๒. ให้จัดอบรมครู (ครู กศน. ตำบล ครู ศรช. และครูอาสาสมัคร) ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนการรู้หนังสือไทย ให้รู้วิธีการสอน หลักสูตร และวิธีการประเมินผล โดยให้กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน ดำเนินการจัดอบรม
  ๓. ให้สำนักงาน กศน. จังหวัดและ กศน.อำเภอ ทุกแห่ง เริ่มดำเนินการสอนผู้ไม่รู้หนังสือตามข้อมูลที่สำรวจ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้ไม่รู้หนังสือ โดยกระจายกลุ่มเป้าหมายให้ครูทุกคนรับผิดชอบการสอน เช่น สถานศึกษาแห่งหนึ่งมีผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน ๕๐ คน มีครู จำนวน ๖ คน ดังนั้น ครู ๖ คน จะต้องหารเฉลี่ยจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ ๕๐ คน คือ ครู ๒ คน รับผิดชอบผู้ไม่รู้หนังสือกลุ่มละ ๙ คน และครูอีก ๔ คน รับผิดชอบผู้ไม่รู้หนังสือกลุ่มละ ๘ คน เป็นต้น

ตัวอย่างปฏิทินการเรียนรู้ สัปดาห์ละ ๙ ชั่วโมง ตลอด ๑๘ สัปดาห์ ๑ ภาคเรียน

ตัวอย่าง แผนการลงทะเบียนเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๖

ลงทะเบียนเรียน จำนวน ๒๐ หน่วยกิต

๑. รายวิชาบังคับ ๑๔ หน่วยกิต ดังนี้

พค๓๑๐๐๑	วิชาคณิตศาสตร์	จำนวน ๕ หน่วยกิต
อช๓๑๐๐๒	วิชาทักษะการขยายอาชีพ	จำนวน ๔ หน่วยกิต
ทช๓๑๐๐๒	วิชาสุขศึกษา/พลศึกษา	จำนวน ๒ หน่วยกิต
สค๓๑๐๐๑	วิชาสังคมศึกษา	จำนวน ๓ หน่วยกิต

๒. รายวิชาเลือก ๖ หน่วยกิต ดังนี้

สก๐๒๐๑๕	วิชาอาเซียนศึกษา	จำนวน ๓ หน่วยกิต
พว๐๒๐๒๗	วิชาการใช้พลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน	จำนวน ๓ หน่วยกิต

ตารางที่ ๑ ตัวอย่างการจัดเวลาเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนสัปดาห์ละ ๙ ชั่วโมง

สัปดาห์ที่	ชม.๑	ชม.๒	ชม.๓	ชม.๔	ชม.๕	ชม.๖	ชม.๗	ชม.๘	ชม.๙
๒,๔,๖,๘, ๑๐,๑๒, ๑๔,๑๖, ๑๘	วิชาคณิตศาสตร์ ๕ นก	วิชา อาเซียน ศึกษา ๓ นก.	สอน เสริม คณิต ศาสตร์	การ เรียน เสริม วิชาการ	การ เรียน เสริม วิชาการ	การ เรียน เสริม วิชาการ	สัปดาห์ที่ ๒,๓ ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ตามแผนด้วยตนเอง ดูตารางที่ ๒		
๓,๕,๗,๙, ๑๑,๑๓, ๑๕,๑๗, ๑๙	การใช้ พลังงาน ไฟฟ้า ๓ นก.	สังคม ศึกษา ๓ นก.	สุข-พล ๒ นก.	ทักษะการขยายอาชีพ ๔ นก.	การ เรียน เสริม วิชาการ	การ เรียน เสริม วิชาการ	สัปดาห์ที่ ๔,๕ ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ตามแผนด้วยตนเอง ดูตารางที่ ๒		

สำหรับแผนการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง ชม.ที่ ๗-๙ ครูและผู้เรียนวางแผนร่วมกันตลอด ๑๘ สัปดาห์
จะต้องศึกษาเรียนรู้ในวิชาและ เนื้อหาใด

ตารางที่ ๒ ตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองที่ครูกับผู้เรียนวางแผนร่วมกัน

สัปดาห์ที่ ๒	สัปดาห์ที่ ๓	สัปดาห์ที่ ๔	สัปดาห์ที่ ๕
ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูล เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และวิเคราะห์ความ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิด ขึ้นกับชุมชน สังคม เมื่อ ประเทศไทยเป็นประชาคม อาเซียน	ผู้เรียนสำรวจอาชีพในชุมชน และ สรุป วิเคราะห์ สภาพ การประกอบอาชีพของ ชุมชนโดยนำเสนอข้อมูลใน รูปแบบต่าง ๆ ตามค่าสถิติ ที่ใช้วิเคราะห์	รวบรวมเหตุการณ์ภัยพิบัติ ต่าง ๆ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ในรอบปีที่ผ่านมา และ วิเคราะห์สาเหตุของการเกิด และความสูญเสียในด้าน ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	สำรวจร้านอาหารในชุมชน ที่อาศัยหรือที่ทำงาน มีการ ขยายอาหารรูปแบบใดบ้าง เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหาร ตามสั่ง ข้าวแกงริมทาง ส้ม ตำ ฯลฯ และวิเคราะห์ให้ เห็นว่าร้านขายอาหาร ต่างๆ เหล่านี้มีการ ประกอบการตามหลัก สุขาภิบาลเพียงใดและท่าน จะให้ข้อเสนอแนะแก่ ร้านอาหารอย่างไร
สัปดาห์ที่ ๖	สัปดาห์ที่ ..	สัปดาห์ที่ ..	สัปดาห์ที่ ๑๘

คำอธิบาย

๑. หลักการในการออกแบบปฏิทินการเรียน คือ
  - ๑.๑ วิชาที่จำนวนหน่วยกิตมาก ต้องมีชั่วโมงการเรียนมาก เช่น วิชา ๒ และ ๓ หน่วยกิต มีการเรียน ๑ ชั่วโมง วิชา ๔ และ ๕ หน่วยกิต มีการเรียน ๒ ชั่วโมง เป็นต้น
  - ๑.๒ ยึดแนวนโยบายที่กำหนดว่า เรียนรายวิชา ๓ ชั่วโมง เรียนเสริมวิชาการ ๓ ชั่วโมง ซึ่งในทางปฏิบัติอาจยืดหยุ่น ดังตาราง คือ เรียน ๔ ชั่วโมง เรียนเสริมวิชาการ ๒-๓ ชั่วโมง เป็นต้น โดยสรุป คือ ให้มีการเรียนและ มีการทำกิจกรรมเสริมวิชาการรวมกันแล้ว ๖ ชั่วโมง
๒. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากเวลาที่มาเรียนกับครูในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งผู้เรียนต้องจัดสรรเวลาการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ได้ตามเกณฑ์ คือ ๑ หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง จากตัวอย่างแผนการลงทะเบียนเรียนจำนวน ๖ วิชา ๒๐ หน่วยกิต ดังนั้นต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ๘๐๐ ชั่วโมง หรือวันละ ๕ ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย แต่การจัดการศึกษาของ กศน. ให้ความสำคัญกับการยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งในบางวิชาผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์มาบ้างแล้ว ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงลดเวลาลงได้บ้าง
๓. ครูต้องจัดทำแผนการเรียนรู้แต่ละรายวิชา จัดเตรียมสื่อประกอบ รวมทั้งการประเมินผลการเรียน
๔. การเรียนในแต่ละสัปดาห์ ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การสอนบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การเรียนโดยโครงงาน การสาธิต ฯลฯ ที่คำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๕. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ ครูอาจสอนเอง หรือใช้สื่อวีดิทัศน์ ร่วมด้วย ซึ่งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และ สถาบันการศึกษาทางไกล ได้เลือกเนื้อหาจัดทำสื่อเสริมการเรียนรู้และพร้อมเผยแพร่ สถานศึกษาสามารถประสานงานโดยตรงได้ ทั้งนี้ครูควรต้องศึกษาจากสื่อดังกล่าวล่วงหน้า เพื่อที่จะเป็นผู้นำการเรียนรู้ได้
๖. การเรียนแบบบูรณาการสามารถทำได้ ซึ่งในแต่ละวิชาครูต้องไปทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็แผนแยก รายวิชาหรือบูรณาการระหว่างวิชาก็ได้

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถออกแบบปฏิทินการเรียนที่แตกต่างจากตัวอย่างได้ โดยคำนึงถึงบริบทผู้เรียน ชุมชน และสถานศึกษา